

TIJORAT BANKLARIDA KPI TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH

Jurayev Zaripjan Yuldashevich

O'zbekiston Sanoat Qurilish aksiyadorlik tijorat banki
Davlat dasturlari va loyihalari bilan ishlash departamenti
katta menedjer

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14053955>

Annotatsiya: Bank sektorida KPI tizimi o'z vaqtida muammolarni aniqlash va to'g'ri yondashuv orqali bank faoliyatida samaradorlik va raqobatbardoshlikni oshirishga yordam beradi. KPI tizimining afzalligi uni bevosita hodim bilan bog'liqligi hisoblanadi. Ushbu maqolada banklarda KPI tizimini joriy etilishi, KPI tizimini takomillashtirish yo'llari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar. Tijorat banklari, boshqaruvchi, hodim, KPI tizimi, samaradorlik.

Аннотация. В банковском секторе система KPI помогает повысить эффективность и конкурентоспособность банковской деятельности за счет своевременного выявления проблем и правильного подхода. Преимущество системы KPI в том, что она напрямую связана с сотрудником. В данной статье рассмотрено внедрение системы КПЭ в банках, пути совершенствования системы КПЭ.

Ключевые слова. Коммерческие банки, руководитель, сотрудник, система KPI, эффективность.

Abstract. In the banking sector, the KPI system helps to increase efficiency and competitiveness in banking activities through timely identification of problems and the right approach. The advantage of the KPI system is that it is directly related to the employee. This article considers the implementation of the KPI system in banks, ways to improve the KPI system.

Key words. Commercial banks, manager, employee, KPI system, efficiency.

Shahnoza, [08.11.2024 1:37]

"Tijorat banklarida KPI tizimini takomillashtirish" mavzusidagi 50,000 belgilik tezis uchun quyidagi asosiy tarkibni taqdim etaman. Bu ko'p jihatdan KPI tizimi tushunchasi, uning tijorat banklaridagi ahamiyati, faoliyatga ta'siri va takomillashtirish yo'llariga bag'ishlangan bo'ladi.

Tijorat banklari uchun raqobat muhitida samaradorlik va barqarorlikni ta'minlash muhim ahamiyatga ega. Bunga erishishda KPI (Kalit ko'rsatkichlar tizimi) tizimi bank faoliyatini samarali boshqarish vositasi sifatida xizmat qiladi. Ushbu tizim bankning biznes strategiyasini qo'llab-quvvatlab, xodimlarning natijadorligini kuzatishga va umuman bankning rivojlanishiga xizmat qiladi. Ushbu tezisda KPI tizimi nima ekani, uning tijorat banklariga ta'siri, va tizimni takomillashtirish yo'llari yoritiladi.

KPI (Key Performance Indicators) yoki kalit ko'rsatkichlar tizimi tashkilot faoliyatining muvaffaqiyat ko'rsatkichlarini o'lchash va tahlil qilish usuli hisoblanadi. Tijorat banklarida KPI tizimi quyidagi maqsadlarda xizmat qiladi:

- Moliyaviy samaradorlik: daromadni oshirish, xarajatlarni kamaytirish, va foyda marjasini optimallashtirish.
- Xizmat sifatini yaxshilash: mijozlarning qoniqish darajasini kuzatish va yaxshilash.
- Faoliyatning barqarorligini ta'minlash: resurslar samaradorligini oshirish va xatarlarni kamaytirish.

KPI tizimi bank boshqaruvini yanada samarali amalga oshirish imkonini beradi. Ushbu tizim yordamida rahbariyat operatsiyalarni tahlil qiladi va xodimlarni aniq maqsadlarga yo'naltiradi.

KPI tizimi yordamida banklar rentabellik, kredit portfeli sifati, likvidlik darajasi kabi asosiy moliyaviy ko'rsatkichlarni kuzatishi va tahlil qilishi mumkin. Bu ko'rsatkichlar bo'yicha batafsil ma'lumotlar, bankning foyda marjasini oshirish va zararlarni kamaytirishga yordam beradi. Mijozlar bilan ishlash samaradorligi: Mijozlarga xizmat ko'rsatish va ularning qoniqish darajasi KPI tizimi orqali o'lchanishi bank xodimlariga mijozlarga yanada sifatli xizmat ko'rsatish uchun maqsad qo'yadi. Bu, o'z navbatida, mijozlarning sodiqligini oshirishga xizmat qiladi. Xodimlarning faoliyatini baholash uchun KPI tizimi orqali ularning shaxsiy yutuqlari, xatolari va natijadorlik ko'rsatkichlari aniqlanadi. KPI tizimi yordamida xodimlarga yanada aniq vazifalar berilib, ularni rag'batlantirish tizimi takomillashtiriladi.

Ko'p tijorat banklarida KPI tizimi mavjud bo'lsa-da, u ba'zi kamchiliklarga ega:

- Ma'lumotlarning yangilanmasligi va real vaqtda kuzatish imkoniyati yetishmasligi: Ko'p banklarda KPI tizimi real vaqtda yangilanmaydi, bu esa tezkor qarorlar qabul qilishga to'sqinlik qiladi.

- Tizimning moslashuvchan emasligi: Bankning faoliyati tez o'zgaruvchanligi tufayli KPI tizimida o'zgarishlarni amalga oshirish qiyin bo'lib qoladi. Natijada, tizim bankning strategik maqsadlariga to'liq javob bermaydi.

- KPI ko'rsatkichlarining haddan tashqari ko'pligi: Banklar ko'p sonli KPI ko'rsatkichlariga ega bo'lishi mumkin, bu esa xodimlarning maqsadlari va ustuvor yo'nalishlarini aniq belgilashni qiyinlashtiradi.

KPI tizimi ko'rsatkichlari butun tijorat banklari, uning filiallari va shaxsan har bir xodim faoliyatini qulay o'lchash, zarur natijalarga erishish uchun xodimlarni rag'batlantirish uchun zarurdir. Asosiy ko'rsatkichlar yordamida tijorat banki xodimlarini rag'batlantirish va rag'batlantirishning mukammal bo'lmasa-da, lekin juda samarali tizimini ishlab chiqish mumkin bo'ladi. Quyida umumiy KPI ko'rsatkichlari bo'lgan jadval mavjud:

KPI bloklari	KPI ko'rsatkichlari
Moliyaviy	<ul style="list-style-type: none"> - Rejani bajarilishi - Rentabellik hajmi - Xarajatlar smetasiga rioya qilinishi
Ichki faoliyat	<ul style="list-style-type: none"> - taqdim etilayotgan mahsulot va xizmatlar sifati; - tezlik taqdim etilgan xizmatlar;
Bo'limlar faoliyati	<ul style="list-style-type: none"> - ish vaqtdan oqilona foydalanish; - bajarilgan ishlar soni; - ish sifati; - loyihalarni bajarishda belgilangan muddatlarga rioya qilish
Mijozlar bilan ishlash	<ul style="list-style-type: none"> - mijozlar bilan ishlash samaradorligi; - mijozlarning ko'rsatilayotgan xizmatdan qoniqishi
Kadrlar bo'yicha	<ul style="list-style-type: none"> - kadrlarning malakasini oshirish; - kadrlar almashinuvini kamaytirish; - KPI ko'rsatkichlarini bajarish;

	- xodimlarning martaba o'sishi; - sog'lom turmush tarzi (yugurish, suzish, jismoniy mashqlar); - yiliga 12 (o'n ikki) kitob o'qish; - ingliz tilini bilish darajasi
--	--

KPI tizimini tijorat banklarida yanada samarali qilish uchun bir nechta takomillashtirish yo'llari mavjud:

- KPI ko'rsatkichlarini soddalashtirish va ustuvorlik belgilash: Bank faoliyatini samarali boshqarish uchun asosiy KPI ko'rsatkichlarini tanlab olish zarur. Har bir bank o'zining o'ziga xos xususiyatlari va maqsadlariga mos KPI tizimini ishlab chiqishi kerak.
- Real vaqtda tahlil imkoniyatlarini kengaytirish: Bank KPI ko'rsatkichlarini real vaqt rejimida kuzatish va tahlil qilish imkoniyatlarini yaratishi zarur. Bu ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish jarayonini tezlashtiradi va samaradorlikni oshiradi.
- Raqamli texnologiyalardan foydalanish: Banklar KPI tizimini raqamlashtirish va sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish orqali rivojlantirishi mumkin. Masalan, avtomatlashtirilgan tahlil va xodimlar ishlash natijalarini sun'iy intellekt vositalari yordamida tahlil qilish bank faoliyatini yanada samarali qiladi.
- Tegishli ko'rsatkichlar va yangilanish: KPI tizimini takomillashtirish uchun ko'rsatkichlarni bankning rivojlanish bosqichlari va bozor sharoitlariga mos ravishda doimiy ravishda yangilab turish kerak.

KPI tizimi tijorat banklarida samaradorlikni oshirish uchun asosiy vositalardan biri hisoblanadi. Uni optimallashtirish orqali banklar o'z strategik maqsadlariga erishish imkonini oshirishlari mumkin. Takomillashtirilgan KPI tizimi rahbariyatga real vaqtda ma'lumotlarni taqdim etish va xodimlar ishini samarali boshqarish imkonini beradi. Shu bilan birga, KPI tizimining zamonaviy texnologiyalar bilan boyitilishi banklarning biznes rivojiga yanada ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

References:

1. Баранова В.В., Дроздова Н.О. Современная трансформация банковской системы и её влияние на финансирование экономики// Вестник Международного института рынка. – 2019 - №1. - С.15-21.
2. Каримова М.А. Совершенствование KPI системы в коммерческих банках Узбекистана International Interdisciplinary Scientific Conference “Digitalisation and Sustainability for Scientific Deployment :Economic, Social, and Medical Aspects”
3. Ismoilov Sh. S. Tijorat banklarida KPI tizimini joriy etishni ahamiyati Economics and Menejment Engineering, 2023